

Quo vadis Belügyi Szemle? Fókuszban a szakmaiság és a tudományosság

Gaál Gyula

Dr. PhD., hivatalvezető, rendőrségi főtanácsos, rendőr ezredes
Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság
gaalg@baranya.police.hu

*„Nem azok a legjobb könyvek, amelyek tanítanak,
hanem amelyek tartalmukkal elmélkedésre sarkallnak.”*

Bogdan Petriceicu Hasdeu

Bevezető gondolatok

Egy rendőrségi szaklap létrehozására való igény nem új keletű. Az első rendészeti „szak közlöny” (sic!), a Közbiztonság 1869-ben történt megjelenését követően számos periodika biztosított teret és lehetőséget a szakmai nyilvánosság kiszélesítéséhez, amelyek közül kiemelkedett az 1953 januárjában indult Rendőrségi Szemle, a Belügyi Szemle előd folyóirata. A szerkesztők az első szám előszavában a Belügyminisztérium szakmai eredményeinek bemutatását jelölték fő célkitűzésnek. A változó idő sodrában eltelt hét évtized távlatában a Belügyi Szemle meghatározó szakmai, tudományos közösségformáló és értékkeremtő orgánummá fejlődött.

Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!

A világ folyamatos változásai ráirányították a figyelmet a gondolkodási és a cselekvési rendszerek fontosságára. Globalizálódó világunkban lényegesen megnőtt és összetettebbé vált a biztonsági kockázatok és veszélyforrások köre. A migráció, a terrorizmus, a szervezett bűnözés, a kibertámadások, a túlnépeseedés, az éghajlatváltozás, az édesvíz hiánya, az apadó ásványkincsek, valamint a fertőző betegségek terjedése okozta globális kihívások kezelése meghatározza a rendészeti gondolkodás modern kori aspektusait és hatást gyakorol a biztonság lokális alakulására is.

A közösség biztonságának, avagy a biztonságos, élhető közösségnek a védelme közös társadalmi felelősség. Hazánkban a biztonság védelmében alapvető szerepe van a rendvédelmi szervek¹ permanens jogalkalmazói tevékenységének, ami azonban nem nélkülözheti a civil szervezetek és az állampolgárok segítő támogatását. Egy település közbiztonsági helyzete a helyi problémák összességéből tevődik össze, ezért hatékony megoldása elsősorban helyi összefogással valósulhat meg.

A biztonság védelmében a legfontosabb szerepet vitathatatlanul a rendőrség tölti be. A rendszerváltozás óta eltelt időszakban a magyar rendőrség a kor kihívásainak és az európai normáknak megfelelő rendvédelmi szervvé vált. A tevékenysége jogszabályi alapokra épül, a feladatrendszere változott, a szervezeti struktúrája gyökeresen átalakult, a képzési rendszere korszerűsödött, a gépjárműparkja és a technikai eszközrendszere megújult. Alapfeladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme. A rendőrség részt vesz a jogellenes bevándorlás megakadályozásában.²

Az önkormányzatoknak aktív, kezdeményező szerepet kell játszani a közösség biztonságát szolgáló tervek elkészítésében és megvalósításában, a helyi jelzőrendszerek, a legkülönbözőbb együttműködési formák szervezésében, a lokális bűnmegelőzési programok koordinálásában, végrehajtásában, valamint folyamatos értékelésében. Az önkormányzatok ösztönzik és motiválják a közösség szakmai és civil önszerveződéseit, működtetik a közterület-felügyeleket.³

Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek⁴ tevékenysége elengedhetetlen a közösség biztonságának fenntartásában. A rendészeti feladatokat ellátó személy köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha illetékességi területén, a törvényben meghatározott feladatai ellátása során jogszabálysértő tény, tevékenységet, mulasztást észlel vagy olyan tény, tevékenységet, mulasztást hoznak tudomására, amely törvényben meghatározott feladatai ellátásával összefüggő ügyben beavatkozást tesz szükségessé.

1 Rendvédelmi szervek alatt a rendőrséget (beleértve a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó, a terrorizmust elhárító, illetve az idegenrendészeti szerveket), a katasztrófavédelmi szerveket, a büntetés-végrehajtási szervezetet, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal pénzügyőri állományát és az Országgyűlési Őrséget értem.

2 Magyarország Alaptörvényének (2011. április 25.) 46. cikk (1) bekezdését.

3 A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023) szóló 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat 1. melléklet 7. Szereplők a bűnmegelőzésben cím.

4 Az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény 1. § (1) bekezdése alapján rendészeti feladatokat ellátó személy: a fegyveres biztonsági őr, a személy- és vagyonőr, a természetvédelmi őr, az erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja, a hegyőr, a hivatásos vadász, a rendészeti feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzet, a rendészeti feladatokat ellátó jogosult erdészeti szakszemélyzet, az állami és a hivatásos halőr, a közterület-felügyelő, az önkormányzati természetvédelmi őr, a mezőőr.

A civil szervezetek a társadalmi kohézió fontos építőkövei. Számos társadalmi szervezet rendelkezik az állami szereplőkét meghaladó tudásbázissal, emellett kiterjedt kapcsolati tőkéjük, hitelességük komoly potenciált jelent. Olyan társadalmi csoportokat és személyeket képesek megszólítani, akik sok esetben érdektelenek vagy ellenségesek az állami szereplőkkel szemben. A polgárőr egyesületek szerepe pótolhatatlan a helyi közrend, közbiztonság megszilárdításában és a bűnmegelőzési tevékenységben.

A magánbiztonság a biztonság szerves részét képezi. A vállalkozói piac biztonsági szolgáltatásai koherens elemei az élhető közösségek kialakításának.

A biztonságos, élhető közösség megteremtésének kulcsszereplője az állampolgár, aki maga tehet a legtöbbet biztonsága érdekében. Az állampolgári önvédelmi mechanizmusok folyamatos fejlesztést igényelnek, mivel a normakövetés hiánya kizárólag szankciók alkalmazásával nem orvosolható.

A fenti gondolatok alapján felvázolok egy közösségi biztonsági modellt, amely a biztonság védelmében közreműködők ez irányú tevékenységeit foglalja rendszerbe.

A biztonságos, élhető közösség védernyője a rendvédelmi szervek intézkedéseinek, eljárásainak; az önkormányzatok rendészeti kötelezettségeinek; a rendészeti feladatokat ellátó személyek kötelességeinek; a társadalmi szervezetek tevékenységeinek; a vállalkozói piac biztonsági szolgáltatásainak és az állampolgárok önvédelmi képességeinek a komplex összességéből áll. Alapja a rendvédelmi szervek, az önkormányzatok, a társadalmi szervezetek és az állampolgárok közötti folyamatos, progresszív párbeszéd, ami a konstruktív kooperációra, a rendszeres koordinációra, továbbá az intenzív és hiteles kommunikációra épül.

Záró gondolatok

Pallas Athéné az ókori görög mitológiában a bölcsesség, a tudományok, a mesterségek és a művészetek istennője volt. Védte a városokat, őrizte a jogot és az igazságot, győzelemre vezette az igaz ügyükért hadakozókat. A születésmitosza szerint a legnagyobbaknál csak az általuk létrehozott maradandó tudás, örök érték lehet hatalmasabb. Napjainkban az üzenet a Belügyi Szemle szerkesztőinek is irányt mutat. A tudományosság alapjaira épített szakmaiság értékeinek a bemutatásával, a jó gyakorlatok kialakításának támogatásával és az aktuális kutatási eredmények, fejlesztések közzétételével tovább erősíteni a Belügyminisztérium felügyeleti és szervezeti rendszeréhez illeszkedő szakterületek társadalmi megbecsülését, elfogadottságát, méltó példát mutatva a jövő nemzedékének.

Alkalmazott jogszabályok

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013-2023)

2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Gaál Gy. (2022). Quo vadis Belügyi Szemle? Fókuszban a szakmaiság és a tudományosság. *Belügyi Szemle*, 70(11), 2269–2272. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.11.21>